

KLAGANDE

Försäkringskassan

MOTPART

Hanna Hallberg, 19790514-8263

Ombud: Jimmy Laine
Myndighetsjuridik AB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 12 maj 2020 i mål
nr 5701-18 och 1256-19, se bilaga A

SAKEN

Sjukpenning för perioden 1 april–21 maj 2018 och
sjukpenninggrundande inkomst från och med den 21 augusti 2018

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer
Försäkringskassans två beslut.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att dess beslut fastställs och anför i huvudsak följande till stöd för sin talan. Förvaltningsrättens bedömning i fråga om Hanna Hallbergs rätt till sjukpenning har huvudsakligen grundats på att hon har skattat högt på självskattningstest för utmattningssyndrom, och rätten har funnit att detta har förstärkts av läkarens vittnesuppgifter. Även om vissa besvär som är förknippade med utmattningsdepression kan vara svåra att objektivt verifiera kan läkaren motivera sin bedömning närmare och tydligt beskriva på vilket sätt och i vilken omfattning symptom och besvär sätter ned arbetsförmågan. Efter undersökningen den 20 mars 2018 genomfördes inte någon ny undersökning av Hanna Hallberg förrän i augusti 2018. De intyg som utfärdades däremellan grundades på telefonkontakter. Vid ett tillstånd som utmattningssyndrom, som kan variera kraftigt över tid, kan det inte anses vara tillräckligt med intyg utfärdade efter telefonsamtal. De inlämnade läkarintygen och den övriga utredningen ger inte stöd för att Hanna Hallbergs arbetsförmåga var nedsatt med minst en fjärdedel under perioden 1 april–21 maj 2018.

Vad gäller frågan om sjukpenninggrundande inkomst, SGI, har det inte funnits ett sjukpenningberättigande tillstånd från och med den 1 april 2018 och det har inte heller funnits något annat skydd för Hanna Hallbergs SGI, utöver de 25 procent som motsvarar den omfattning som hon har återgått i arbete i den 23 maj 2018.

Hanna Hallberg anser att överklagandet ska avslås och anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning. Hon har skattat högt i självskattningstest för utmattningssyndrom. Gränsvärdet för utmattning är 19 poäng och hon har skattat 40 poäng, vilket tyder på svårt utmattningssyndrom. Av utredningen framgår att hon inte ens klarat av att utföra vardagliga sysslor under den aktuella perioden, vilket talar emot att hon skulle kunna utföra ett normalt förekommande arbete. Sjukskrivande läkare har under vittnesförhör vid den muntliga förhandlingen i förvaltningsrätten vittnat om att hon haft

så svåra aktivitetsbegränsningar att det inte är realistiskt att tro att hon kunnat utföra något som helst arbete på arbetsmarknaden. Det saknas skäl att ifrågasätta denna bedömning.

Försäkringskassan har under hennes första 180 dagar som sjukskriven inte betvivlat att hon lider av utmattningssyndrom och har därför beviljat henne hel sjukpenning i förhållande till hennes ordinarie arbete som lärare. Det saknas stöd för att hon plötsligt den 22 maj 2018 skulle ha återfått full arbetsförmåga som har kunnat tas tillvara på arbetsmarknaden i stort. När hon senare har återgått i sitt arbete på 25 procent har hon haft välanpassade arbetsuppgifter. Trots detta har hon ibland inte gjort annat än att vistas i personalrummet. Det är inte realistiskt att hon i ett sådant skick ska forceras ut på arbetsmarknaden och utsättas för en ny arbetsmiljö, nya arbetsuppgifter, nya människor och intryck osv. Det är kontraproduktivt för hennes tillfrisknande och riskerar att försämra hennes tillstånd ytterligare. Hon har gjort sannolikt att hennes arbetsförmåga varit helt nedsatt på grund av sjukdom i förhållande till normalt förekommande arbete under perioden 1 april–21 maj 2018. Det får även anses vara visat att hon mellan den 22 maj och 21 augusti 2018 alltså har haft en nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Hon har då befunnit sig i ett sjukpenningberättigande tillstånd och har därför skyddat sin tidigare SGI.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Rätt till sjukpenning för perioden 1 april–21 maj 2018

Kammarrätten ska först pröva om Hanna Hallberg har rätt till sjukpenning för perioden 1 april–21 maj 2018. Av utredningen framgår att Hanna Hallberg då hade haft nedsatt arbetsförmåga under längre tid än 180 dagar. Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att den medicinska utredningen inte ger stöd för att det skulle finnas

särskilda skäl eller vara oskäligt att bedöma Hanna Hallbergs arbetsförmåga mot normalt förekommande arbeten.

Frågan blir därför om Hanna Hallbergs arbetsförmåga har varit nedsatt med minst en fjärdedel i förhållande till ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden.

I de läkarintyg som avser den aktuella perioden, och som har redovisats i förvaltningsrättens dom, anges att Hanna Hallbergs arbetsförmåga bedöms vara helt nedsatt i förhållande till hennes ordinarie arbete som lärare. Det medicinska underlaget består i hög grad av Hanna Hallbergs egna uppgifter och det saknas verifierade undersökningsfynd eller observationer som tydligt beskriver hennes aktivitetsbegränsningar. Utifrån uppgifterna i underlaget bedömer kammarrätten därför att det inte har visats att Hanna Hallberg har haft så omfattande besvär att hon saknat förmåga att klara av ett arbete som inte är kognitivt krävande och som innebär begränsade kontakter med andra människor. Arbeten av sådan karaktär får anses vara normalt förekommande på arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund ger utredningen inte stöd för att Hanna Hallbergs arbetsförmåga har varit nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom i förhållande till ett normalt förekommande arbete under den aktuella perioden. Försäkringskassan har därmed haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om sjukpenning varför förvaltningsrättens dom ska ändras i denna del.

SGI från och med den 21 augusti 2018

Därefter ska kammarrätten ta ställning till Försäkringskassan beslut om Hanna Hallbergs SGI från och med den 21 augusti 2018. Frågan är om hennes SGI har varit skyddad från den 22 maj 2018, då Försäkringskassan meddelade att hon inte hade rätt till sjukpenning.

Eftersom kammarrätten har funnit att Hanna Hallberg inte haft rätt till sjukpenning under perioden 1 april–21 maj 2018 har hennes SGI inte skyddats med stöd av 26 kap. 17 § 1. socialförsäkringsbalken. Hanna Hallberg har återgått i sitt ordinarie arbete under perioden 23 maj–20 augusti 2018 i omfattningen 25 procent av sin ordinarie arbetstid. Enligt uppgift från Arbetsförmedlingen var hon under samma period anmäld som arbetssökande på deltid. För att SGI:n ska skyddas för en arbetsökande krävs enligt 3 § andra stycket förordningen (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst att den försäkrade är beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot fastställd SGI samt att hon aktivt söker sådant arbete och är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Eftersom Hanna Hallberg inte var anmäld som arbetssökande på heltid eller aktivt sökte arbete i sådan omfattning som motsvarar hennes tidigare fastställda SGI var den därmed inte heller skyddad i samma omfattning från och med 25 arbetsdagar från det att rätten till sjukpenning upphörde.

Försäkringskassan har därmed haft fog för att bestämma Hanna Hallbergs SGI till belopp som motsvarar arbete på 25 procent. Förvaltningsrättens dom ska därför ändras även i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Anders Odmark
kammarrättsråd
ordförande

Petra Ebbing
kammarrättsråd

Sebastian Hallman
tf. kammarrättsassessor
referent

Irina Hedborg
föredragande jurist

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND****DOM**
2020-05-12
Meddelad i
HärnösandMål nr
5701-18
1256-19**KLAGANDE**

Hanna Hallberg, 790514-8263

Ombud: Jimmy Laine
Myndighetsjuridik AB
Skeppsbron 21
871 30 Härnösand**MOTPART**Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Sundsvall
851 93 Sundsvall**ÖVERKLAGADE BESLUT**Försäkringskassans beslut den 24 september 2018 och den 16 januari 2019,
bilaga 1 (4 s. av 5) och bilaga 2 (3 s. av 4)**SAKEN**Sjukpenning under perioden den 1 april – 21 maj 2018 och SGI från den
21 augusti 2018.**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten bifaller överklagandena på så vis att Hanna Hallberg ska beviljas hel sjukpenning 1 april – 21 maj 2018, samt upphäver beslutet om ny SGI från 21 augusti 2018 och förklarar att hon skyddat sin tidigare fastställda SGI under perioden 22 maj – 21 augusti 2018.

Förvaltningsrätten överlämnar därmed målet till Försäkringskassan för bedömning av rätten till sjukpenning i övrigt avseende perioden 21 augusti – 30 september 2018.

BAKGRUND

Hanna Hallberg ansökte om hel sjukpenning under perioden den 1 april – 21 maj 2018. Försäkringskassan avslog hennes ansökan den 22 maj 2018, där det framgick att hon fick behålla sjukpenning fram till slutligt beslut, vilket innebar att hon fick sjukpenning fram till den 21 maj 2018 (mål 5701-18). Försäkringskassan ändrade vid omprövning inte sitt tidigare beslut att inte bevilja Hanna Hallberg sjukpenning för denna period. Omprövningsbeslutet motiverades bland annat på följande sätt. Hanna Hallberg har varit sjuk i mer än 180 dagar. Utifrån den medicinska informationen i Hanna Hallbergs ärende framgår inte att hennes besvär och begränsningar är av sådan omfattning att hennes arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom i förhållande till ett lättare och mindre kognitivt krävande arbete, ett normalt förekommande arbete med ringa eller ingen anpassning. Det finns inga verifierade undersökningsfynd eller utredningsresultat beträffande omfattningen av hennes diagnos. Det framkommer inte vilka svårigheter hennes sjukdom medför i ett normalt förekommande arbete. Självskattningsskalor och den försäkrades egna uppgifter kan ge viss ledning för läkaren i dennes bedömning, men Försäkringskassan kan inte bedöma rätten till sjukpenning enbart utifrån sådana uppgifter utan måste ta stöd i vad som kan anses objektivt styrkt.

Hanna Hallberg sökte sedan sjukpenning på tre fjärdedelar från och med den 21 augusti 2018 (mål 1256-19). Vid den tidpunkten fastställde Försäkringskassan hennes SGI till 25 procent, dvs 110 800 kronor, med anledning av att hon endast arbetat 25 procent av hennes ordinarie arbetstid samt inte varit aktivt arbetssökande efter den 21 maj 2018. Försäkringskassan avslog därmed hennes ansökan om sjukpenning. Försäkringskassan ändrade vid omprövning inte sitt tidigare beslut att fastställa Hanna Hallbergs SGI till 25 procent och därmed inte bevilja henne sjukpenning om tre fjärdedelar. Omprövningsbeslutet motiverades bland annat på följande sätt. Hanna Hallberg har inte helt återgått helt till arbete utan har arbetat enbart 25 procent

av hennes ordinarie arbetstid. Hon har inte heller varit aktivt arbetssökande i samma omfattning som hon tidigare arbetat eller på annat sätt skyddat sin SGI. Hennes SGI fastställs därmed till 25 procent. Eftersom hon arbetat för hela den delen som hon är försäkrad för, dvs 25 procent, kan hon inte beviljas sjukpenning för perioden 21 augusti – 30 september 2018.

YRKANDEN M.M.

Hanna Hallberg yrkar att hon ska beviljas sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018 (mål 5701-18) samt att hennes SGI ska fastställas till 443 400 kr motsvarande 100 procent i enlighet med tidigare fastställd SGI (mål 1256-19).

Angående sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018 anför hon bland annat följande. Det är tillräckligt att hon gör sannolikt att hennes arbetsförmåga varit nedsatt i ett normalt förekommande arbete på grund av sjukdom för att beviljas sjukpenning. Försäkringskassan har tidigare inte ifrågasatt diagnos eller de beskrivna besvären samt godtagit hennes självskattningsresultat vid beviljande av sjukskrivning i hennes arbete som mellanstadielärare. I det fall Försäkringskassan anser att det medicinska underlaget varit bristfälligt i beskrivningen avseende vilka svårigheter hennes sjukdom medför i ett normalt förekommande arbete har Försäkringskassan haft en skyldighet att inhämta komplettering från läkaren. Hon har sedan september 2017 lidit av utmattningsyndrom. Hennes aktivitetsbegränsning och funktionsnedsättning har varit av betydande grad. Med tanke på att Hanna haft så stora besvär även i sin vardag är det inte rimligt att hon haft en arbetsförmåga överhuvudtaget. Hon har under aktuell period inte kunnat utföra arbetsuppgifter som kräver kognitiva funktioner och har haft svårt med att delta i diskussioner samt hantera krav. Läkare har bedömt att hennes arbetsuppgifter varit synnerligen anpassade och att man inte kunnat förvänta sig någon arbetsförmåga i annat arbete på arbetsmarknaden. Det är orimligt att

kräva att en person med hennes nedsättningar ska kunna leva upp till en arbetsgivares krav på den öppna arbetsmarknaden. Det är inte heller rimligt att ställa krav på att en person som varit långtidssjukskriven för utmattningssyndrom plötsligt ska tvinga ställa sig 100 procent till arbetsmarknadens förfogande.

Angående att hon skyddat sin SGI anför hon bland annat följande. Hon har från och med den 22 maj 2018 påbörjat en successiv återgång i sitt ordinarie arbete på 25 procent. Hon har även ställt sig till arbetsmarknadens förfogande som aktivt arbetssökande på deltid, eftersom Arbetsförmedlingen meddelat att hon inte kunde registreras som heltidsansökande. Hon fick ingen information från Arbetsförmedlingen om att en deltidsregistrering kunde komma att påverka hennes SGI. Hon har befunnit sig i ett sjukpenningberättigande tillstånd då hon hade varit fortsatt sjukskriven om Försäkringskassan inte beslutat att dra in hennes sjukpenning. Det är enbart på grundval av indragningsbeslutet som hon anmält sig som aktivt arbetssökande för att därigenom kunna skydda sin SGI. Hon har därmed vidtagit alla rimliga åtgärder som kan krävas med hänsyn till de beskrivna omständigheterna. Det föreligger inget rättsligt hinder för att skydda sin SGI genom att successivt återgå till ordinarie arbete och samtidigt vara aktivt arbetssökande på resterande del. Det faller på sin egen rimlighet att en försäkrad skulle behöva säga upp sin anställning endast för att kunna stå till arbetsmarknadens förfogande på 100 procent. Det som bör vara avgörande är om hon vidtagit sådana åtgärder som krävs från Arbetsförmedlingen för att uppfylla villkoren att vara aktivt arbetssökande. Genom att vara anmäld som aktivt arbetssökande har hon rent tekniskt sett kunnat tacka ja till ett heltidsarbete om sådant hade erbjudits henne. Hon får därmed anses vara beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den tidigare fastställda SGI:n.

Försäkringskassan har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling den 23 april 2020.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

SGI-skydd gäller bland annat under tid då den försäkrade står till arbetsmarknadens förfogande (26 kap. 13 § pt. 2 socialförsäkringsbalken, SFB), eller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av sjukpenning (26 kap. 17 § pt. 1 SFB).

En försäkrad som har fått sjukpenning har ett SGI-skydd i 25 arbetsdagar (fem veckor) efter den sista dagen med sjukpenning eftersom han eller hon under denna tid anses vara aktivt arbetssökande (3 § förordningen (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst).

Sjukpenning utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Vid bedömningen av om den försäkrade är sjuk ska det bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. (27 kap. 2 och 3 §§ SFB).

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 180 dagar ska det, om det inte finns särskilda skäl mot det eller det i annat fall kan anses oskäligt, beaktas om den försäkrade har sådan förmåga att han eller hon kan försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne (27 kap. 48 § SFB).

Utredningen i målet

Av läkarintyg daterat den 20 mars 2018 avseende perioden 1 april – 30 juni 2018 framgår bland annat följande. Diagnos är utmattningssyndrom. Som funktionsnedsättning anges mer neutralt stämningsläge. Bekymrad men inte deprimerad. Påtaglig närminnesstörning som förbättras något. KEDS 40 poäng (gränsvärde för utmattning 19 poäng). Som aktivitetsbegränsning anges svårigheter att läsa och behöver läsa om, kommer till viss del ihåg vad som förmedlats på radio men inte TV. Klarar inte av normal stimulinivå, exempelvis hemmavid i umgänget med de egna barnen. Tappar fokus, minns inte vad hon håller på med eller vad hon ska säga. Reagerar på så enkla saker som ett surrande lysrör. Stort behov av återhämtning. Deltar i körsång som

är påfyllande, lustbetonat, men måste avsäga sig förtroendeuppdrag. Mediterar genom att sticka. Tränar nu på att försöka med enkla mönster. Arbetsförmågan i nuvarande arbete som lärare anges vara helt nedsatt. Som förklaring till varför arbetsförmågan bedöms nedsatt längre tid än den som det försäkringsmedicinska beslutsstödet anger har intygsskrivande läkare uppgett att det finns en fortsatt kognitiv nedsättning och stimulikänslighet. Spirande förbättring initialt men mycket påtagligt bakslag då hon försökt återgå i tjänst på 25 procent. Eftersom arbetsuppgifterna var synnerligen väl anpassade utifrån hennes funktionsinskränkning kan man inte förvänta sig någon arbetsförmåga i annat på arbetsmarknaden förekommande arbete. Arbetsgivaren har på ett exemplariskt sätt förstått problematiken och är mån om att medverka i rehab konstruktivt. Skattar högt på KEDS. Inga stressorer i hem eller i övrigt. Följer på ett exemplariskt sätt ordinationer. Med nuvarande funktionsnivå är läkarens medicinska bedömning att återgång i arbetet inte är aktuellt.

Av läkarintyg daterat den 6 april 2018, som komplement till tidigare intyg, framgår bland annat följande utöver vad som redan framkommit. Som funktionsnedsättning anges att ingen provtagning skett eftersom det inte finns någon klinisk misstanke på annan diagnos. Som aktivitetsbegränsning anges höggradig uttröttbarhet och klarar ”ett uppdrag om dagen”. Make sköter all marktjänst. Av övriga upplysningar framgår att arbetslivsinriktad rehabilitering inte är aktuell eftersom detta med sannolikhet gränsande till visshet kommer att utgöra ytterligare stressor och riskera att försämra tillståndet, backa rehabiliteringen där spirande förbättring finns. Några medicinska åtgärder för utläkning existerar inte utan all behandling bör inriktas på att minimera stressorer.

Av journalanteckning daterat 11 april 2018 från kurator efter samtal framkommer bland annat följande. Hanna Hallberg upplever en svag förbättring. Det handlar nog om att hon äntligen accepterat sin sjukdom och situation

fullt ut. Hon kan känna att hon mår bra av att göra bara det hon orkar och släppa tanken och kraven på att hon borde orka mer. Finns goda förutsättningar för förbättring. Hon kan konstatera att det inte är arbetsplatsen i sig som är hindret för tillfrisknande utan det handlar om arbetssituationen och den fysiska arbetsmiljön. Kraven och ljudnivåerna, elevernas behov och allt i relation till Hanna Hallbergs bristande ork.

Av läkarintyg daterat den 24 april 2018 avseende perioden 1 april – 21 maj 2018 framgår i väsentliga delar inget annat än vad som redan framkommit. Arbetsförmågan i nuvarande arbete som lärare anges vara helt nedsatt.

Av journalanteckning daterat 15 maj 2018 från kurator efter samtal framkommer bland annat följande. Hanna Hallberg känner att det går åt rätt håll. Hon kan göra ingenting utan att känna press på sig. Det sker en långsam förbättring. Kanske i bästa fall kan vara tillbaka på heltid innan jul. Hanna Hallberg har sökt annat arbete som lärare på barnavdelningen på sjukhuset. Hon tror att det kan vara en mer hanterbar arbetssituation för henne där.

Av rehabiliteringsplan för återgång i arbete, daterat 5 juni, 5 september och 25 september 2018, framgår bland annat följande. Hanna Hallbergs arbetsuppgifter anpassades till att omfatta endast enskilda elever eller små undervisningsgrupper företrädesvis inom matematik- och/eller svenskämnet. Inga ordinarie klassläraruppdrag. 25 procent arbetstid fördelas jämnt över veckan och i möjligaste mån vid ungefär samma tider på dagen.

Av läkarintyg daterat den 13 juni 2018 avseende perioden den 1 april – 21 maj 2018 framgår bland annat följande utöver vad som redan framkommit av tidigare intyg. Som aktivitetsbegränsning anges att Hanna Hallberg från och med 22 maj 2018 återgått till arbetet med kraftigt modifierade arbetsuppgifter. Blir frustrerad över att sådant som tidigare avklarats snabbt och enkelt nu kräver full koncentration och tar evinnerlig tid. Det blir också

uppenbart att stimulikänsligheten kvarstår och uttrycker ledsenhet då hennes uttrötthet går ut över de egna barnen som upplever sin mor som lättirriterad.

Av läkarintyg daterat 21 augusti 2018 avseende perioden 21 augusti – 30 september 2018 framgår bland annat följande utöver vad som redan framkommit av tidigare intyg. Som funktionsnedsättning anges nu KEDS till 34 poäng. Arbetsförmågan i nuvarande arbete som lärare anges vara nedsatt med tre fjärdedelar. Som förklaring till varför arbetsförmågan bedöms nedsatt längre tid än den som det försäkringsmedicinska beslutsstödet anger har intygsskrivande läkare uppgett att det är bekymmersamt med stimulikänsligheten som inte medger omplacering till musiklärare vilket föreslagits av arbetsledningen.

Av intyg från läkare, daterat den 28 november 2018, framgår bland annat följande. Trots att all rimlig rehab sattes in hade Hanna Hallberg själv med sin inneboende personlighet svårt att acceptera sitt tillstånd i bemärkelsen att hon ansträngde sig att bli frisk fort vilket till en början inte bidrog till tillfrisknande. Den egentliga utläkningen startade fört ett drygt halvår efter det att diagnosen ställdes, dvs vårterminen 2018.

I utlåtande daterat 6 december 2018 från HR-konsult framkommer bland annat följande. Enligt den medicinska bedömningen är det möjligt att Hanna Hallberg kan återgå till sin ordinarie tjänst efter rehabilitering. Hon återgick till arbete 22 maj 2018 på 25 procent med anpassade arbetsuppgifter. Den långsiktiga planen var successiv arbetsåtergång till heltid i ordinarie arbete. På grund av att Hanna Hallberg inte beviljades SGI har man behövt omkullkasta den plan som gjordes för återgång i arbete. Planeringen har inte kunnat fortgå som planerat och Hanna Hallberg står kvar vid en arbetsförmåga om 25 procent.

I vittnesförhör under muntlig förhandling med intygsskrivande läkare Erik Mahler framkom bland annat följande. Försäkringskassans bedömning om att Hanna Hallberg haft en arbetsförmåga i ett normalt förekommande arbete är ingen kunskapsbaserad bedömning. Utmattningsyndrom innebär ett insjuknande under lång tid, och det krävs att rehabiliteringen därmed pågår under lång tid. Efter utmattning är det viktigt att successivt återgå i arbetet. Man kan inte omedelbart återgå till heltid. Hanna Hallberg kunde inte ens klara av hemsysslor i det tillstånd hon var i. Under Hanna Hallbergs rehabilitering har läkaren ingått i ett team där även Hanna Hallbergs chef ingick. Hennes chef har varit mycket tillmötesgående under processen och har varit mån om Hanna Hallbergs rehabilitering. Hennes arbete har varit ytterst anpassat och ibland har hon bara närvarat utan att presterat något.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i mål 5701-18 är om Hanna Hallberg har rätt till sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018. Frågan i mål 1256-19 är om Hanna Hallberg skyddat sin tidigare fastställda SGI under perioden 22 maj – 21 augusti 2018. Bevisbördan ligger på den försäkrade. Det är Hanna Hallberg som ska visa att förutsättningarna för att beviljas sjukpenning, samt uppnå ett SGI-skydd, är uppfyllda.

Sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018 (mål 5701-18)

Under den i målet aktuella perioden hade Hanna Hallberg varit sjukskriven i mer än 180 dagar. Det innebär att hennes arbetsförmåga ska bedömas i förhållande till ett arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, förutsatt att det inte föreligger särskilda skäl eller att bedömningen kan anses oskälig. I målet har det inte påståtts att det föreligger särskilda skäl eller att bedömningen kan anses vara oskälig. Förvaltningsrätten finner inte heller att det föreligger utredning i målet som tyder på särskilda skäl eller oskälighet. Hanna Hallbergs arbetsförmåga under perioden ska därmed bedömas i

förhållande till ett arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden.

Vid bedömningen av arbetsförmågan ska bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. Det är en strikt medicinsk bedömning som ska göras.

Av utredningen i målet framkommer att Hanna Hallberg skattar högt på självskattningstest för utmattningssyndrom, vilket ytterligare förstärks av läkarens vittnesuppgifter i målet. Av utredning framkommer att hon inte ens kunde utföra vardagliga sysslor under aktuell period, vilket starkt talar emot att hon skulle kunna utföra ett normalt förekommande arbete. Genom bevisningen som finns i målet är det enligt förvaltningsrättens mening sannolikt att Hanna Hallberg haft en nedsatt arbetsförmåga i förhållande till ett normalt förekommande arbete. Överklagandet ska därmed bifallas på så sätt att Hanna Hallberg beviljas hel sjukpenning under perioden 1 april – 21 maj 2018.

SGI-skydd under perioden 22 maj – 21 augusti 2018 (mål 1256-19)

Genom den medicinska utredningen i målet har Hanna Hallberg gjort sannolikt att hon befunnit sig i ett sjukpenningberättigande tillstånd med anledning av utmattningssyndrom. Eftersom det föreligger medicinsk utredning som visar på ett kraftigt utmattningssyndrom genom självskattningstest och läkarens vittnesuppgifter, är det sannolikt att Hanna Hallberg även under den aktuella perioden befunnit sig i ett sjukpenningberättigande tillstånd, även om det inte föreligger sjukintyg som sträcker sig över hela den aktuella perioden. Förvaltningsrätten finner därmed att Hanna Hallberg skyddat sin tidigare fastställda SGI under perioden 22 maj – 21 augusti 2018. Förvaltningsrätten bifaller därmed överklagandet avseende SGI. Eftersom rätten till

sjukpenning i övrigt inte prövats av Försäkringskassan ska förvaltningsrätten av instansordningsskäl överlämna målet för bedömning av rätten till sjukpenning i övrigt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (FR-12)

Mikael Lindau

tf. rådman (skiljaktig mening)

I avgörandet har även nämndemännen Marie-Louise Oscarsson, Christina Mårtensson och Anette Rangdag deltagit. Målet har föredragits av föredragande juristen Linda Thoresson Hortell.

tf. rådman Mikael Lindaus skiljaktiga mening

Frågan i mål 5701-18 är om Hanna Hallberg har rätt till sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018. Frågan i mål 1256-19 är om Hanna Hallberg skyddat sin tidigare fastställda SGI under perioden 22 maj – 21 augusti 2018. Bevisbördan ligger på den försäkrade. Det är Hanna Hallberg som ska visa att förutsättningarna för att beviljas sjukpenning, samt uppnå ett SGI-skydd, är uppfyllda.

Mål 5701-18: Jag instämmer i Försäkringskassans bedömning i sitt beslut, bilaga 1. Vad Hanna Hallberg anfört och vad som framkommit vid vittnesförhöret ger inte anledning till annan bedömning.

Mål 1256-19: Jag instämmer i Försäkringskassans bedömning i sitt beslut, bilaga 2. Vad Hanna Hallberg anfört ger inte anledning till annan bedömning.

Tillämpliga bestämmelser framgår av Försäkringskassans beslut, bilaga 1 och 2.

Försäkringskassan

Gemensamma Försäkringsfrågor Omprövning
Jessica Roth, 010-119 57 60

180403652169_2018-0030424037 1 (5)

Datum
2018-09-24

Personnummer
19790514-8263

Hanna Hallberg
Faxnöldsvägen 2
835 40 Nälden

Omprövning av beslut om sjukpenning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 22 maj 2018.

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 22 maj 2018 att du inte har rätt till sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018. Försäkringskassan bedömde att din arbetsförmåga inte var nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom i förhållande till ett normalt förekommande arbete utan höga krav på kognitiva funktioner.

Din begäran om omprövning

Du har begärt omprövning av beslutet och skriver att på grund av långvarig rehab enligt medicinsk bedömning kan du inte återgå i arbete. Du kunde inte återgå i arbete den 1 april 2018. Nu arbetar du 25 % och planen är att du ska återgå i arbete allt eftersom det är möjligt.

Med anledning av din begäran om omprövning har Försäkringskassan prövat ditt ärende på nytt och beaktat dina synpunkter.

Ärendets bakgrund

Krokoms kommun har sjukanmält dig med första sjukdag den 5 september 2017. Den 31 mars 2018 har du varit sjukskriven i 180 dagar.

Av läkarintyg för nekad sjukperiod framkommer att du är sjukskriven för utmattningssyndrom. Det framkommer att du sedan förra hösten haft tilltagande kognitiv svikt med nedsatt minne, låg energinivå och du känner dig aldrig utvilad. Sjukskrivande läkare skriver att du vid undersökning den 20 mars 2018 har mer neutralt stämningsläge, du är bekymrad men inte deprimerad, har en påtaglig minnesstörning som förbättrats något och du skattar högt på självskattningsformulär. Av läkarintyget framkommer att du har svårigheter att läsa och behöver läsa om, kommer till viss del ihåg vad som förmedlats på radio men inte TV då stimulinivån blir för hög med ljud och bild. Du klarar inte alldaglig aktivitet, tappar fokus och minns inte vad du håller på med eller ska säga, du behöver då gå undan. Det framkommer också att du reagerar på enkla saker, såsom ett surrande lysrör och är i stort behov av återhämtning. Du deltar i körsång men måste avsäga dig förtroendeuppdrag. Du mediterar genom att sticka.

Motivering till beslutet

Villkor för att få sjukpenning

Du kan få sjukpenning om du har en sjukdom som sätter ner din arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Försäkringskassan bedömer din arbetsförmåga utifrån dokumenterade medicinska förhållanden och får inte ta hänsyn till arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala eller liknande förhållanden.

Försäkringskassan bedömer förmågan att arbeta. Det innebär att Försäkringskassan tittar på vad man klarar trots besvär. Försäkringskassan har att ta ställning till om de objektiva fynd, tester och observationer som framkommer i underlagen visar att sjukdomen ger sådana funktionsnedsättningar (nedsättning av fysisk eller psykisk kroppsfunction) och aktivitetsbegränsningar (svårigheter att genomföra olika uppgifter eller handlingar) att arbetsförmågan är att bedöma som nedsatt.

Vid sjukskrivning i mer än 180 dagar

Har man varit sjukskriven i mer än 180 dagar bedömer Försäkringskassan förmågan att arbeta i förhållande till arbeten som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Det innebär att det saknar betydelse vad man tidigare arbetat med, vilken utbildning man har eller hur arbetsmarknaden ser ut där man bor.

Försäkringskassan gör dock inte denna bedömning om det finns *särskilda skäl* eller om det är *oskäligt* att bedöma din arbetsförmåga i förhållande till arbeten som normalt finns på arbetsmarknaden. Bedömningen av arbetsförmågan sker då fortfarande mot dina ordinarie arbetsuppgifter eller annat lämpligt arbete hos nuvarande arbetsgivare. I sådana fall kan man ha rätt till sjukpenning efter 180 dagar även om man kan utföra något arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.

Särskilda skäl

För att särskilda skäl ska finnas krävs det att Försäkringskassan kan bedöma att man ska kunna börja arbeta lika mycket hos ordinarie arbetsgivare som innan man blev sjuk. Försäkringskassan ska också kunna bedöma att det är sannolikt att man kan börja arbeta i samma grad inom 365 dagar.

Huvudregeln är att från och med sjukskrivande dag 180 ska din nedsättning av arbetsförmåga bedömas mot ett förvärvsarbete, enligt Försäkringskassans tolkning: mot ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden. Kan du inom kort återgå i arbete hos nuvarande arbetsgivare görs dock inte denna bedömning. Det krävs dock att Försäkringskassans kan bedöma att det är stor sannolikhet att du kan återgå i arbete hos din nuvarande arbetsgivare. Bedömningen måste vara välgrundad. Det innebär att det måste framgå av det medicinska underlaget att det finns en välgrundad anledning att anta att du kan återgå i arbete hos nuvarande arbetsgivare och en tidplan för när detta förväntas kunna ske, även genom upptrappning.

Det framkommer även att särskilda skäl endast bör beaktas vid tydliga diagnoser med ett tydligt läkningsförlopp. Vid mer diffusa diagnoser anses det vara svårt att ha en välgrundad uppfattning om att exempelvis en viss terapi eller samtalsbehandling har önskad effekt eller vilket läkningsförlopp som kan förväntas där möjlighet till försämring lätt kan finnas.

Vill du läsa mer om *särskilda skäl* kan du göra det i regeringens proposition 2007/08:136 sidorna 68 och 69.

Oskäligt

Det kan även vara *oskäligt* att bedöma arbetsförmågan mot annat arbete än det som finns hos arbetsgivaren. Vill du läsa mer om vad som är *oskäligt* i det här sammanhanget kan du göra det i Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10: Sfu13 sidorna 7 och 8.

Försäkringskassans bedömning efter omprövning

Försäkringskassan vidhåller utifrån den medicinska informationen i ditt ärende att dina besvär och begränsningar inte är av sådan omfattning att din arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom i förhållande till ett lättare och mindre kognitivt arbete, ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden med ringa eller ingen anpassning.

Psykiska symtom och trötthet låter sig sällan visas objektivt och grundas huvudsakligen på din egen beskrivning. Vid sådana symtom är det därför viktigt att sjukskrivande läkare tydligt beskriver på vilket sätt och i vilken omfattning symtom och besvär sätter ned arbetsförmågan, till och med i enskilda arbetsuppgifter. De nedsättningar som sjukskrivande läkare skriver i läkarintygen kan var och ett eller sammantaget sätta ned förmåga till arbete i ett normalt förekommande arbete beroende på svårighetsgrad och omfattning. Flertalet personer kan dock fortsätta arbeta i samma omfattning trots dessa besvär om de är av mindre omfattning.

Försäkringskassan kan utifrån den medicinska informationen i ärendet inte bedöma att det finns en stor sannolikhet att du återgår till ditt arbete på ordinarie arbetstid inom dag 365 i sjukperioden. Det finns ingen tydlig plan eller prognos för återgång i arbete i de medicinska underlagen från läkare. Försäkringskassan finner därför ingen välgrundad anledning att anta att du med stor sannolikhet innan dag 365 kommer att börja arbeta lika mycket hos ordinarie arbetsgivare som innan du blev sjuk. Försäkringskassan bedömer därför att särskilda skäl inte kan tillämpas i detta fall.

Försäkringskassan bedömer inte heller att dina symptom ger sådana omfattande eller betydande besvär att det kan anses som oskäligt att bedöma din arbetsförmåga i förhållande till ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden.

Försäkringskassan finner inte några av läkaren verifierade undersökningsfynd eller utredningsresultat beträffande omfattningen av din diagnos och hur detta påverkar din arbetsförmåga mer än uppgifter från självskattningsformulär. Det framkommer inte vilka svårigheter din sjukdom medför i ett normalt förekommande arbete. I det medicinska underlaget framkommer inte heller vilka konsekvenser sjukdomen har för din funktions- och aktivitetsförmåga i ett normalt förekommande arbete mer än subjektiva uppgifter och att sjukskrivande läkare skriver att du inte är i stånd att arbeta.

Skattningskalor och dina egna uppgifter kan ge viss ledning för läkaren i dennes bedömning. Men Försäkringskassan kan inte bedöma rätten till sjukpenning enbart

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
HÄRNÖSAND**

Ink. 2018 -12- 04

Målnr 5701-18 Aktbil. 2

utifrån sådana uppgifter, utan måste ta stöd i vad som kan anses objektivt styrkt utifrån de medicinska underlagen.

Det innebär att Försäkringskassan inte ändrar beslutet efter omprövning. Du har därmed inte rätt till sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 27 kap. 2–3, 45-48 §§ i socialförsäkringsbalken.
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Är du inte nöjd med beslutet?

Läs på nästa sida om vad du kan göra.

Försäkringskassan

Jessica Roth

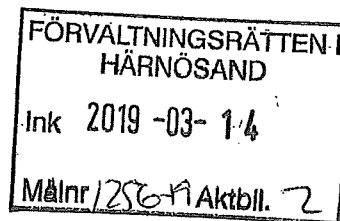
GF Omprövning
Caroline Elgh, 010-117 35 19

180418948735_2019-0001822158 1 (4)

Datum
2019-01-16

Personnummer
19790514-8263

Hanna Hallberg
Faxnåldsvägen 2
835 40 Nälden

Omprövning av beslut om sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och sjukpenning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 11 oktober 2018.

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 11 oktober 2018 att sänka din SGI. Anledningen var att du inte skyddat hela din tidigare fastställda SGI efter att du fick beslut om att du inte var beviljad sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018.

Din begäran om omprövning

Du har begärt omprövning av beslutet. Du har i din begäran om omprövning beskrivit varför du anser att du har rätt till en SGI och sjukpenning.

Du har bifogat följande handlingar:

- Skrivelse från HR-konstult Karoline Humble, daterat den 6 december 2018.

Försäkringskassans utredning i samband med omprövningen

Försäkringskassan har med anledning av din begäran om omprövning gått igenom alla handlingar i ditt ärende på nytt och beaktat det du har framfört i ditt brev samt de handlingar som du har skickat in tillsammans med ditt brev.

Den 22 maj 2018 skickar Försäkringskassan beslut till dig om du inte har rätt till sjukpenning för perioden 1 april – 21 maj 2018. Du får behålla den sjukpenning fram till slutligt beslut, vilket innebär att du fick sjukpenning till och med den 21 maj 2018. I brevet informerades du om att skydda din SGI genom att börja arbeta i minst samma omfattning som tidigare eller vara inskriven som aktivt arbetssökande på Arbetsförmedlingen i minst samma omfattning som du tidigare arbetade.

Enligt information från Arbetsförmedlingen är du inskriven som arbetssökande på deltid.

Du har tidigare haft en SGI på heltid, vilket motsvarat en årsinkomst på 443 400 kronor och en årsarbetstid på 260 dagar.

Du gör enjukanmälan till Försäkringskassan den 21 augusti 2018 och du ansöker om sjukpenning från och med den 21 augusti 2018.

Motivering till beslutet**Skydd av tidigare SGI**

SGI är den årliga inkomst i pengar som en person kan antas komma att få för eget arbete. Den som har eller har haft inkomst av eget arbete kan få en SGI under förutsättning att arbetet varat eller kan antas vara i minst sex månader i följd eller varit årligen återkommande.

Den som inte längre har inkomst av eget arbete får enligt huvudregeln inte behålla sin SGI. I vissa situationer kan man dock få behålla sin tidigare SGI under en så kallad SGI-skyddad tid. För att omfattas av SGI-skydd måste vissa villkor vara uppfyllda. Det måste även finnas en oavbruten kedja av SGI-skydd sedan man slutade arbeta. SGI-skydd gäller under tid man inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till sjukpenning.

Är man arbetslös kan man skydda sin SGI genom att anmäla sig och vara aktivt arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Detta SGI-skydd gäller under förutsättning att man står till arbetsmarknadens förfogande och är beredd att anta ett arbete i en omfattning som motsvarar tidigare SGI, aktivt söker ett sådant arbete och är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Sjuklön enligt kollektivavtal kan inte ingå i SGI. Enligt kollektivavtal hade anställda rätt till sjuklön från arbetsgivaren under en tid om de hade blivit nekade att få sjukpenning från Försäkringskassan. En förutsättning för sjuklönen var att den anställda inte kunde arbeta hos arbetsgivaren på grund av sjukdom, vilket skulle styrkas av läkare. Under tiden som en anställd får en sådan sjuklön står han eller hon inte till sin arbetsgivares förfogande. Sjuklönen kan därför inte jämföras med inkomst av eget arbete och är därför inte sjukpenninggrundande. (RÅ 2010 ref. 37)

Försäkringskassans bedömning av rätten till en SGI och sjukpenning

Du har fått sjukpenning till och med den 21 maj 2018. Enligt skrivelse från HR-konstult Karoline Humble, daterat den 6 december 2018, framgår det att du inte har återgått helt i arbete, utan att du har arbetat 25 % av din ordinarie arbetstid. Du har fått sjuklön från 22 maj – 21 juni 2018 och för perioden 15 - 20 augusti 2018 från din arbetsgivare.

Du har inte skyddat hela din tidigare fastställda SGI genom att återgå helt i arbete, vara inskriven som aktivt arbetssökande i samma omfattning som du tidigare arbetade eller på annat sätt skyddat din SGI. Att du får sjuklön ger inte något SGI-skydd, då du inte står till din arbetsgivares förfogande på heltid.

Du uppfyller därför inte förutsättningarna för att beviljas en SGI som motsvarar heltid. Du arbetar 25 % och kan då få en SGI som motsvarar 25 %, vilket innebär att du har en SGI på 110 800 kronor och en årsarbetstid på 260 dagar från och med 21 augusti 2018. Du arbetar hela den delen som du är försäkrad för, det vill säga den 25 % som din SGI är fastställd till, och du kan därför inte få sjukpenning för perioden 21 augusti – 30 september 2018. Vad du skriver i din begäran om omprövning har beaktats, men medför ingen annan bedömning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

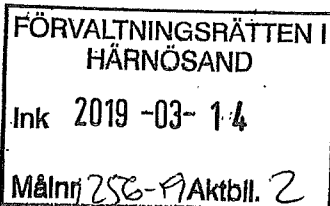
- 24 kap. 2 § socialförsäkringsbalken.
- 25 kap. 2 och 3 §§ socialförsäkringsbalken.
- 26 kap. 9 § socialförsäkringsbalken.
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.
- 3 § förordning (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst.

Är du inte nöjd med beslutet?

Läs på nästa sida om vad du kan göra.

Försäkringskassan

Caroline Elgh

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafon, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.